

SLIKARSTVO I SVAKODNEVICA

Slikarstvo često prenosi sliku društva i društvenih događanja nekog razdoblja. Kada je riječ o slikarstvu tijekom razdoblja baroka i klasicizma najčešće se prvo pomisli na portrete i slike kraljevskih obitelji ili crkvenih dostojanstvenika ili drugih istaknutih osoba tog vremena. Stoga je mene najprije zanimalo: Tko, odnosno što je bila najčešća tema u slikarstvu od 17. do 19. stoljeća? Slikama je prikazan osjećaj ili doživljaj umjetnika, a time i društva pa mi se odmah nametnulo i drugo pitanje: Kakva je bila uobičajena životna svakodnevica od 17. do 19. stoljeća? Poznato da svako razdoblje ima neki svoj umjetnički stil, različit od prethodnih razdoblja. No, mora li to uvijek biti tako? Je li većina slikarskih djela naslikana u jednom razdoblju po nečemu slična?

Tko, odnosno što je bila najčešća tema slikarstva od 17. do 19. stoljeća? Najčešća tema slikarima iz tog razdoblja bila je svakodnevica tadašnjih društvenih slojeva i u manjoj mjeri sakralne i mitološke teme. Taj dominantni prikaz svakodnevice odnosio se na prikaz ljudi u svakodnevnim aktivnostima, dok su portreti jedne ili više osoba tada bili rijetkost. Među mnoštvom slika mogli su se pronaći prikazi djece koja se bezbrižno igraju ili bogatijeg dijela stanovništva koje uživa u zimskim radostima. Osim takvih veselijih prikaza mogu se uočiti i tmurnije slike prikaza razočaranih putnika trećeg reda ili kockara koji su tada postupno postajali sve veći problem u društvu. Kakva je bila svakodnevica ljudi od 17. do 19. stoljeća? S obzirom na to da umjetnička djela podrazumijevaju isključivo subjektivni doživljaj autora, valja ih sagledati iz više kutova, odnosno analizirati što više djela. Prethodno je utvrđeno da je tadašnjim slikarstvom najčešće prikazivana svakodnevica, ali je potrebno tu svakodnevicu detaljnije proučiti. Zanimljivo je da su često obrađivane teme igranja raznih društvenih igara, poput Domina, kriketa ili kartanja. Osim toga, slike su često prikazivale plesove i grupe muškaraca koji se zabavljaju pjevajući. Dakle, kakvi god tmurni i teški povijesni događaji tada bili aktualni (ratovi, revolucije, klasne borbe itd.), oni očito nisu dominirali u slikarskim krugovima, niti umanjivali euforiju i zabavu u svakidašnjem životu. S druge strane, često je prikazivan i rad muškarca do kasno u noć ili žena koje pletu u svojim kućama. Iako takve slike ne predstavljaju nužno težak ili loš život, važne su jer prikazuju da zabava nije bila jedino što je tada okupiralo slikare. Imajući to na umu, vidljivo je da su postojale razlike između muškaraca koji su redovito imali neki posao i žena koje su uglavnom bile kućanice. Jesu li sva slikarska djela naslikana u jednom razdoblju izgledom slična? Svaka sličnost različitih djela, a posebice umjetničkih, može se protumačiti na različite načine. Kako bi usporedba bila što točnija, analizirane su samo slike 17. stoljeća koje su spomenute situacije iz svakodnevnog života prikazivale u najvećoj mjeri. Način na koji je promatraču prenesen taj motiv varirao je među djelima. Slika igranja boćama nacrtana je kao skica sivom grafitnom olovkom te detalji nisu uočljivi. Zbog korištene sive boje dobije se tmuran i monoton ugođaj, bez obzira što se prikazuje igra. Za razliku od nje, slika koja prikazuje putnike nakon dugog puta je potpuno drugačija, puna je oštih i lako vidljivih detalja s mnoštvom živih boja. Dakle, bez obzira na prikaz sličnih motiva, korištenjem različitih tehnika stvara se različiti doživljaj sličnih tema.

Zaključno, slikarstvo od 17. do početka 19. stoljeća je na različite načine prikazivalo svakodnevicu različitih slojeva društva. Zahvaljujući takvim slikama može se zaključiti i kakva je tada bila svakodnevica građana, odnosno seljaka. Sudeći po zastupljenosti tema igara, plesa i pjesme može se zaključiti da su dominirale vesele teme. Unatoč slabijoj zastupljenosti, obrađivane su i teme koje se suprotstavljaju opuštenom i veselom životu te prikazuju težak i mukotrpan rad. Vjerujem da su takve slike nastale kao poriv nekih umjetnika da se odmaknu od dominantnih tema i da pošalju poruku da je život u tom razdoblju imao i vrlo teških strana. Kao i u tijekom cijele povijesti umjetnosti, slike se razlikuju i po korištenoj tehnici (karakteristične jake boje, snažni svjetlosni kontrasti i iluzija dubokog prostora), odnosno načinu kojim nam je umjetnik prenio svoje doživljaje, pa je unatoč tematskoj monotoniji ovo razdoblje vrlo plodno i šaroliko te zauzima važno mjesto u povijesti umjetnosti.

LITERATURA

<https://historiana.eu/historical-content/source-collections/paintings-of-everyday-life>

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=6003>